

Sygn. akt XVII Ka 549/17

WYROK

W IMIENIU

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 czerwca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu w XVII Wydziale Karnym – Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący: SSO Jarosław Ochocki

Sędziowie: SSO Dariusz Kawula

SSO Anna Judejko (spr.)

Protokolant: st. prot. sąd. Joanna Kurkowiak

przy udziale Prokuratora Prokuratury Rejonowej Poznań Grunwald Marka Świtały

po rozpoznaniu w dniu 20 czerwca 2017 r.

sprawy **M. G.**

o wyrok łączny

na skutek apelacji wniesionej przez prokuratora

od wyroku Sądu Rejonowego Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu z dnia 28 lutego 2017 r. w sprawie sygn. akt III K 42/17

1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 1 w ten sposób, że podwyższa orzeczoną karę łączną do 2 (dwóch) lat i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności,
2. w pozostałym zakresie utrzymuje zaskarżony wyrok w mocy,
3. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. E. W. kwotę 147,60 zł brutto tytułem kosztów obrony udzielonej skazanemu w postępowaniu odwoławczym,
4. zwalnia skazanego od obowiązku zwrotu na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

Anna Judejko Jarosław Ochocki Dariusz Kawula

UZASADNIENIE

M. G. został skazany prawomocnymi wyrokami:

I. Sądu Rejonowego w Kościanie z dnia 3 października 2002 roku w sprawie o sygn. akt II K 375/02 za przestępstwo z art. 286§1 k.k. popełnione w dniu 21 września 2002 roku na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres lat trzech, przy czym postanowieniem z dnia 13 lutego 2006 roku w sprawie II Ko 503/05 zarządzono wykonanie kary, którą skazany odbył w okresie od 4 sierpnia 2007 roku do 4 czerwca 2008 roku,

II. Sądu Rejonowego w Kościanie z dnia 16 stycznia 2012 roku w sprawie II K 431/11 za ciąg przestępstw z art. 286§1 k.k. popełnionych w dniach 27 kwietnia 2011 roku oraz 4 maja 2011 roku na karę 1 roku pozbawienia wolności

z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 5 lat tytułem próby oraz 40 stawek dziennych grzywny przy ustaleniu wysokości jednej stawki dziennej na kwotę 20 złotych, przy czym grzywnę postanowieniem z dnia 17 stycznia 2013 roku w sprawie II Ko 1361/12 zamieniono na zastępczą karę 20 dni pozbawienia wolności, którą skazany odbył w całości w systemie dozoru elektronicznego, wykonania kary pozbawienia wolności natomiast nie zarządzono,

III. Sądu Rejonowego w Kościanie z dnia 25 kwietnia 2012 roku w sprawie II K 163/12 za przestępstwo z art. 178a§1 k.k. popełnione dnia 1 stycznia 2012 roku na karę 80 stawek dziennych grzywny przy ustaleniu wysokości jednej stawki dziennej na kwotę 20 złotych, przy czym postanowieniem z dnia 17 stycznia 2013 roku w sprawie II Ko 1362/12 grzywnę zamieniono na zastępczą karę pozbawienia wolności w wymiarze 40 dni, którą skazany odbył w całości w systemie dozoru elektronicznego,

IV. Sądu Rejonowego w Kościanie z dnia 2 lipca 2012 roku w sprawie o sygn. akt II K 293/12 za przestępstwo z art. 284§2 k.k. w zw. z art. 64§1 k.k. popełnione w dniu 3 marca 2011 roku na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 4 lat tytułem próby oraz 50 stawek dziennych grzywny przy ustaleniu wysokości jednej stawki dziennej na kwotę 10 złotych, przy czym postanowieniem z dnia 17 stycznia 2013 roku w sprawie II Ko 1363/12 grzywnę zamieniono na zastępczą karę 25 dni pozbawienia wolności, którą skazany odbył w całości w systemie dozoru elektronicznego, wykonania kary pozbawienia wolności natomiast nie zarządzono, a termin na jej zarządzenie upłynął w dniu 4 lutego 2017 roku,

V. Sądu Rejonowego w Kościanie z dnia 15 lutego 2013 roku w sprawie o sygn. akt II K 169/12 za przestępstwo z art. 297§1 k.k. w zw. z art. 64§1 k.k. popełnione w dniu 4 lipca 2011 roku na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności oraz za przestępstwo z art. 297§1 k.k. w zw. z art. 64§1 k.k. popełnione dnia 19 października 2009 roku na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności, przy czym kary te sprowadzono do kary łącznej 1 roku pozbawienia wolności, którą skazany ma odbywać od dnia 3 maja 2017 roku, godz. 20.30 do dnia 3 maja 2018 roku, godz. 20.30,

VI. Sądu Rejonowego w Kościanie z dnia 1 marca 2013 roku w sprawie o sygn. akt II K 570/12 za ciąg przestępstw z art. 286§1 k.k. w zw. z art. 64§1 k.k. popełnionych w dniach 9 czerwca 2011 roku, 19 lipca 2011 roku, 16 sierpnia 2011 roku oraz 30 sierpnia 2011 roku na karę 1 roku pozbawienia wolności, którą skazany odbywa od dnia 3 maja 2016 roku, godzina 20.30 do dnia 3 maja 2017 roku, godzina 20.30.

VII. Sądu Rejonowego w Kościanie z dnia 15 czerwca 2016 roku w sprawie o sygn. akt II K 652/13 za ciąg przestępstw z art. 18§3 k.k. w zw. z art. 297§1 k.k. popełnionych w dniach 29 grudnia 2010 roku oraz 1 kwietnia 2011 roku na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności, którą skazany ma odbywać od dnia 31 sierpnia 2018 roku, godzina 20.30 do dnia 28 kwietnia 2019 roku, godzina 20.30.

VIII. Sądu Rejonowego Poznań- Grunwald i Jeżyce w Poznaniu z dnia 6 grudnia 2016 roku w sprawie III K 682/16 za przestępstwo z art. 222§1 k.k. popełnione w dniu 3 maja 2016 roku na karę 4 miesięcy pozbawienia wolności, którą skazany ma odbywać od dnia 3 maja 2018 roku do dnia 31 sierpnia 2018 roku.

Wyrokiem łącznym z dnia 28 lutego 2017r. Sąd Rejonowy Poznań- Grunwald i Jeżyce w Poznaniu, na podstawie art. 569§1 k.p.k. oraz art. 85§1 i 2 k.k., art. 89§1a i 1b k.k. i art. 86§1 k.k. połączył kary pozbawienia wolności wymierzone skazanemu M. G. wyrokami opisanymi powyżej w punktach II, V, VI, VII oraz VIII wyroku łącznego i wymierzył skazanemu karę łączną 1 roku i 10 miesięcy pozbawienia wolności.

Na podstawie art. 572 k.p.k. w pozostałym zakresie Sąd umorzył postępowanie o wydanie wyroku łącznego.

Na podstawie art. 577 k.p.k. oraz art. 63§1 i 5 k.k. na poczet wymierzonej skazanemu kary łącznej pozbawienia wolności Sąd Rejonowy zaliczył M. G. okres rzeczywistego pozbawienia wolności od dnia 3 maja 2016 roku, godzina 20.30.

W Punkcie 4 wyroku Sąd zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. E. W. kwotę 147,60 zł tytułem nieopłaconych nawet w części kosztów pomocy prawnej udzielonej skazanemu z urzędu w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji,

a w ostatnim punkcie na podstawie art. 624 § 1 kpk oraz art. 6 ustawy o opłatach w sprawach karnych Sąd zwolnił skazanego w całości od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł prokurator, zaskarżając wyrok ten w części dotyczącej orzeczenia o karze na niekorzyść skazanego zarzucił temu wyrokowi rażąco niewspółmierność kary łącznej orzeczonej wobec skazanego poprzez wymierzenie kary 1 roku i 10 miesięcy pozbawienia wolności.

W konsekwencji skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez wymierzenie M. G. kary łącznej 2 lat i 10 miesięcy pozbawienia wolności.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja Prokuratora okazała się częściowo zasadna. Także podniesione w apelacji Prokuratora argumenty zasługują na uwzględnienie. Wniesiony środek odwoławczy pozwolił Sądowi Okręgowemu na instancyjną kontrolę wydanego orzeczenia, co w konsekwencji doprowadziło do zmiany i zaostrzenia orzeczonej kary łącznej.

Na wstępie wypada zauważyć, że zgodnie z przepisem art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r., poz. 396), znowelizowanych przepisów Kodeksu karnego zawartych w rozdziale IX tego kodeksu, a dotyczących zbiegu przestępstw i orzeczenia kary łącznej, nie stosuje się do kar prawomocnie orzeczonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, chyba że zachodzi potrzeba orzeczenia kary łącznej w związku z prawomocnym skazaniem po dniu wejścia w życie przedmiotowej ustawy. W cytowanym powyżej art. 19 ust. 1 ustawy nowelizującej ustawodawca zdecydował, że jedynym przypadkiem nowego orzekania kary łącznej obejmującej kary prawomocnie orzeczone przed 1 lipca 2015 roku, jest sytuacja prawomocnego skazania po 1 lipca 2015 roku, wówczas otwiera się droga do wydania wyroku łącznego na nowych zasadach, obejmującego także kary prawomocnie orzeczone przed 1 lipca 2015 r.

Przedmiotem niniejszego postępowania o wydanie wyroku łącznego wobec skazanego był między innymi wyrok Sądu Rejonowego Poznań- Grunwald i Jeżyce w Poznaniu z dnia 6 grudnia 2016 roku w sprawie III K 682/16, który uprawomocnił się w dniu 14 grudnia 2016 roku (k. 25).

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy w pełni podziela rozważania Sądu I instancji odnośnie zastosowanego do wydania wyroku łącznego w przedmiotowej sprawie porządku prawnego w wersji obowiązującej od 1 lipca 2015 r. Okoliczności te nie były kwestionowane przez skarżącego.

Analiza kar wymierzonych skazanemu za przestępstwa opisane w wyrokach wskazanych powyżej w punktach II, V, VI, VII oraz VIII prowadzi do wniosku, iż granice kary łącznej w postępowaniu w sprawie III K 42/17 kształtowały się w rozmiarze od 1 roku pozbawienia wolności do 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Sąd Okręgowy przypomina przy tym, że rozstrzygnięcie Sądu I instancji o karze może ulec zmianie lub uchyleniu jedynie w razie stwierdzenia, iż kara ta jest rażąco niewspółmierna. „Niewspółmierność kary” jest natomiast pojęciem o charakterze ocennym, a żaden przepis kodeksu postępowania karnego nie określa granic współmierności. Jedynymi ustawowymi wyznacznikami kary, których przekroczyć nie można, są przepisy części szczególnej kodeksu karnego, a także przepisy jego części ogólnej określające zasady wymiaru kary. W orzecznictwie Sądu Najwyższego ukształtował się pogląd, zgodnie z którym za rażąco niewspółmierną uznać należy karę, która - choć mieści się w granicach przewidzianych przez ustawodawcę - nie uwzględnia wszystkich dyrektyw wymiaru kary i jako taka jest w społecznym odczuciu karą niesprawiedliwą.

Dodać przy tym należy, iż orzekając karę łączną w warunkach wyroku łącznego sąd winien przede wszystkim rozważyć, czy pomiędzy poszczególnymi czynami, za które wymierzono kary podlegające łączeniu, zachodzi ścisły związek przedmiotowo – podmiotowy (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2002 roku, II KK 270/02). Ponadto sąd powinien dokonać oceny okoliczności, jakie zaistniały już po wydaniu poprzednich wyroków i

zdecydować, czy okoliczności te przemawiają na korzyść skazanego, czy ich charakter jest zdecydowanie odmienny. Należy również pamiętać, że przy wymiarze kary łącznej nie bierze się pod uwagę okoliczności przyjętych za podstawę wymiaru kar za poszczególne przestępstwa. Z istoty instytucji kary łącznej wynika natomiast, że kara ta może być wymierzona przy zastosowaniu zasady absorpcji (pochłonięcia przez karę najsurowszą pozostałych kar), zasady kumulacji (zsumowania kar jednostkowych) lub zasady asperacji, to jest pośredniej pomiędzy absorpcją a kumulacją.

Odnosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy Sąd II instancji wskazuje, iż Sąd I instancji mógł wymierzyć skazanemu zaskarżoną karę łączną w przedziale od 1 roku do 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności. Sąd II instancji, oceniając zatem orzeczenie Sądu I instancji w przedmiocie rozmiaru wymierzonej skazanemu kary łącznej podnosi, iż ukształtowany przez sąd rozstrzygający na poziomie 1 roku i 10 miesięcy pozbawienia wolności wymiar orzeczonej wobec skazanego kary łącznej nie uwzględnia, w stopniu dostatecznym, wszystkich okoliczności które powinny mieć wpływ na jej wymiar.

Sąd II instancji pragnie zwrócić uwagę na to, iż Sąd Rejonowy podejmując decyzję o wysokości orzekanej wobec skazanego kary łącznej oparł się między innymi na tym, iż czyny za które wymierzono skazanemu poszczególne kary pozostawały w realnym zbiegu jak również były skierowane przeciwko tym samym dobrom. Nadto Sąd Rejonowy uwzględnił również pozytywną opinię Zakładu Karnego w K.. Sąd Okręgowy przedstawionego stanowiska Sądu Rejonowego nie może podzielić. Wskazać należy, że pomiędzy poszczególnymi czynami, za które wymierzono skazanemu kary podlegające łączeniu, nie zachodzi tak ścisły związek przedmiotowo – podmiotowy, który mógłby stanowić podstawę do określenia wymiaru kary łącznej przy zastosowaniu zasady zbliżonej do absorpcji jak to uczynił Sąd I instancji, bowiem łączeniu podlegały skazania za przestępstwa przeciwko mieniu ale także przeciwko działaniu instytucji państwowych. Podnieść również należy, że zbieżność czasowa nie jest tak ścisła jak to przedstawił w swoim uzasadnieniu Sąd Rejonowy, gdyż czyn objęty ostatnim orzeczeniem został popełniony przez skazanego w 2016 roku, a wcześniejsze czyny objęte wyrokami podlegającymi łączeniu zostały popełnione w okresie od 2009 roku do 2011 roku tj. około 5 lat wcześniej, przy czym również te czyny zostały podjęte w okresie 3 lat, a zatem nie wszystkie pozostawały ze sobą w relacji bezpośredniej bliskości czasowej. Sąd Rejonowy pomija również fakt, że część wyroków obejmowało po kilka czynów których dopuścił się skazany, a co również ma istotne znaczenie przy wymierzaniu kary łącznej.

Odnosnie opinii z zakładu karnego, na którą powołuje się Sąd I instancji, to należy wskazać, że zachowanie skazanego jest oceniane jako poprawne, co winno stanowić normę zachowania w warunkach zakładu karnego.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Okręgowy uznał, że wymierzenie skazanemu kary łącznej z zastosowaniem zasady zbliżonej do absorpcji nie uwzględnia w dostatecznym stopniu dyrektyw karania obowiązujących przy wymierzaniu kary łącznej. Sąd Odwoławczy podkreśla bowiem, że kara łączna jest swego rodzaju podsumowaniem przestępczej działalności sprawcy w okresie czasu objętym skazaniem. I jakkolwiek przy wymiarze kary łącznej dopuszczalne jest stosowanie zarówno zasady absorpcji, jak i zasady kumulacji, to niemniej, rozstrzygnięcia te, jako skrajne winny znajdować zastosowanie jedynie w zupełnie wyjątkowych sytuacjach. Popełnienie więcej wielu przestępstw i to na przestrzeni kilku lat powinno raczej skłaniać do odstąpienia od zasady zbliżonej do absorpcji kar, niż za nią przemawiać. Wymierzenie bowiem takiej kary doprowadza do premiowania sprawcy popełniającego nie jedno, a więcej przestępstw, a zatem prowadzi do praktycznej bezkarności innych zachowań zabronionych.

Mając zatem na uwadze powyższe Sąd Okręgowy uznał, iż ukształtowany wobec skazanego przez Sąd I instancji wymiar kary łącznej jest rażąco łagodny i niezgodny z zasadami obowiązującymi przy wymiarze kar łącznych. Karą zaś adekwatną i spełniającą wszelkie dyrektywy wymiaru kary łącznej, powołane powyżej, będzie kara łączna 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności. W związku z powyższym uznać należało, iż apelacja Prokuratora zasługiwała częściowo na uwzględnienie bowiem dostarczyła tego typu argumentów, które władne byłyby podważyć ocenę poczynioną przez Sąd Rejonowy. Jednocześnie apelacja ta nie zasługiwała w całości na uwzględnienie w zakresie wysokości postulowanej kary łącznej w wymiarze 2 lat i 10 miesięcy pozbawienia wolności, którą, w świetle powołanych przez Sąd II instancji okoliczności, uznać należało za nadmiernie surową.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok w sposób wskazany w punkcie 1, a nie dostrzegając innych podstaw odwoławczych, które winien uwzględnić z urzędu, w pozostałym zakresie utrzymał zaskarżony wyrok w mocy.

Zgodnie zaś z § 17 ust. 5, § 4 ust 1 i 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy udzielonej przez adwokata z urzędu oraz z uwagi na stosowny wniosek obrońcy z urzędu, Sąd w pkt. 3 wyroku zasądził na jego rzecz od Skarbu Państwa kwotę 147,60 zł (w tym 23% VAT).

Sąd Okręgowy w pkt. 4 wyroku zwolnił skazanego od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych, mając na uwadze treść art. 624 § 1 k.p.k. w zw. z art. 634 k.p.k. i uznając, iż uiszczenie kosztów byłoby dla skazanego zbyt uciążliwe z uwagi na to, że przebywa on w zakładzie karnym, obecnie nie pracuje i nie posiada żadnych dochodów.

Anna Judejko Jarosław Ochocki Dariusz Kawula